

SUN'IY INTELLEKTNING KASB-HUNARGA TA'SIRI: IMKONIYATLAR VA TAHDIDLAR

Raxmanova Nargiza Adilovna

*O'zbekiston davlat san'at institutining Farg'ona mintaqaviy filiali
Qo'g'irchoqlarni ishlab chiqarish texnologiyasi
2-bosqich talabasi.*

Sun'iy intellekt (SI) tez rivojlanayotgan texnologiya bo'lib, u kasb-hunar dunyosiga jiddiy ta'sir ko'rmayapti. U ish joylarining yo'qolishi va yangilarining paydo bo'lishi, ishning tabiati va xodimlarning talablaridagi o'zgarishlar kabi bir qator imkoniyatlar va tahdidlarni taqdim etadi. Bu maqola SI ning kasb-hunarga ta'sirini chuqur tahlil qilib, uning salbiy va ijobiy oqibatlarini batafsil ko'rib chiqadi.

Imkoniyatlar

1. Avtomatlashtirilgan Vazifalar:

SI ish jarayonlarining bir qismini yoki hammasini avtomatlashtirish orqali bizneslarga vaqt, pul va resurslarni tejash imkonini beradi. Masalan, SI dasturi ma'lumotlarni kiritadi, mijozlarni qo'llab-quvvatlaydi va hisobotlar yaratishi mumkin. Bu xodimlarni ko'proq murakkab va ijodiy vazifalarga e'tibor berishga imkon beradi.

2. Yangi Ish O'rinlarining Paydo Bo'lishi:

SI, yangi sanoatlar va kasb-hunarlarni yaratib, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish salohiyatiga ega. Masalan, SI muhandislari, ma'lumot olimlari va SI tizimlarini loyihalash va ulardan foydalanish bo'yicha mutaxassislariga talab ortib bormoqda.

3. Ishning Samaradorligini Oshirish:

SI ish jarayonlarini optimallashtirish va ish samaradorligini oshirishga yordam beradi. Masalan, muloqot chat-botlari xodimlarning ko'plab mijozlar bilan samaraliroq aloqa qilishlariga imkon beradi, prognozli tahlillar esa bizneslarga bozor tendentsiyalarini bashorat qilishga va mos ravishda rejalashtirishga yordam beradi.

4. Ishga Qabulni Yaxshilash:

SI, ishga qabul jarayonini avtomatlashtirish va ish beruvchilarning eng mos nomzodlarni aniqlashga yordam berish orqali ishga qabul sifatini yaxshilashi mumkin. Masalan, SI dasturlari rezyumelarni skanerlash, intervyu o'tkazish va nomzodlarni reytinglash uchun ishlatilishi mumkin.

5. Xodimlarni Joriylashtirishni Takomillashtirish:

SI xodimlarning yangi rollarga va texnologiyalarga joriy etilishini tezlashtirishga yordam beradi. Masalan, virtual haqiqat mashg'ulotlari xodimlarga xavfsiz va nazorat qilinadigan muhitda amaliy ko'nikmalarni egallashga imkon beradi.

Tahdidlar

1. Ish Joylarining Yo'qolishi:

SI, ayrim vazifalarni avtomatlashtirish qobiliyati tufayli ba'zi ish joylarining yo'qolishiga olib kelishi mumkin. Bu, ayniqsa, takroriy va rutinli vazifalarni bajaradigan ishchilar uchun to'g'ri keladi.

2. Ishning Tabiatidagi O'zgarish:

SI, ishning tabiati va xodimlarning talablarida sezilarli o'zgarishlarga olib

kelmoqda. Xodimlar endi yuqori tartibda fikrlash, mulohaza qilish va ijodiy muammolarni hal qilish qobiliyatlariga ega bo'lishlari kerak.

3. Mahsus Ko'nikmalarning Talabi:

SI tizimlarini loyihalash, ulardan foydalanish va ularni boshqarish uchun yuqori malakali mutaxassislardan iborat ishchi kuchi talab etiladi. Bu, mavjud xodimlarning qayta tayyorlanishiga va yangi xodimlarning kerakli ko'nikmalarga ega bo'lishini ta'minlashga ehtiyojni vujudga keltiradi.

4. Ishga Qabuldagi Kamsitish:

SI ishlatadigan algoritmlar, agar ular noto'g'ri ishlab chiqilgan bo'lsa, diskriminatsion ishga qabul amaliyotlariga olib kelishi mumkin. Masalan, algoritmlar nomaqbul yo'llar bilan ma'lum guruhlarining nomzodlarini saralab chiqishi mumkin.

5. Texnologik Ishsizlik:

SI texnologiyalarini keng miqyosda qabul qilish, texnologik ishsizlikka, ya'ni mashinalarning insonlarni ish joyidan siqib chiqarishiga olib kelishi mumkin. Bu, ayniqsa, ishchi kuchi avtomatlashtirish uchun juda mos bo'lgan sanoatlarda to'g'ri keladi.

Mitigatsiya Strategiyalari

SI ning salbiy oqibatlarini kamaytirish uchun hukumatlar, bizneslar va shaxslar quyidagi choralarni ko'rishlari mumkin:

1. Qayta Tayyorlash va Upskilling:

Hukumatlar va bizneslar xodimlarni SI texnologiyalari va talab qilinadigan yangi ko'nikmalar bo'yicha qayta tayyorlash va upskilling dasturlariga investitsiya qilishlari kerak. Bu ish joylari yo'qolishiga qarshi kurashishga va xodimlarning SI dunyosida muvaffaqiyat qozonishini ta'minlashga yordam beradi.

2. Ish O'rinlarini Yangilash:

Bizneslar SI ni ish o'rinlarini butunlay almashtirish o'rniga, ularni yangilash va boyitish uchun ishlatishi kerak. SI xodimlarning ishlarini qo'llab-quvvatlashi va ularning yanada samarali va ijodiy bo'lishlariga yordam berishi kerak.

3. Texnologik Ishsizlikni Yumshatish:

Hukumatlar, SI ning ish joylari yo'qolishiga olib kelishi kutilaydigan sanoatlarda ishchilarga moliyaviy yordam va ishga joylashtirish ko'magi kabi texnologik ishsizlikni yumshatish dasturlarini amalga oshirishlari kerak.

4. Algoritm ning Adolatliligi va Shaffofligi:

Ish beruvchilar SI algoritmlarining adolatli va shaffof ekanligini ta'minlashi kerak. Ular algoritmlarni tekshirishi, noto'g'ri taraqqiyotni bartaraf etishi va ishga qabul qarorlarida shaffoflikni ta'minlashlari kerak.

XULOSA

Sun'iy intellekt kasb-hunarga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda, bu imkoniyatlar va tahdid larni o'z ichiga oladi. Ish joylari yo'qolishi va ishning tabiati o'zgarishi kabi tahdidlarni kamaytirish uchun hukumatlar, bizneslar va shaxslar xodimlarni qayta tayyorlash, ish o'rinlarini yangilash va texnologik ishsizlikni yumshatish strategiyalariga investitsiya qilishlari kerak. Shu bilan birga, SI ning avtomatlashtirish, yangi ish joylari yaratish, ishning samaradorligini oshirish va ishga qabulni yaxshilash kabi imkoniyatlarini qabul

qilish ham muhimdir. Muvozanatli yondashuv orqali SI kasb-hunar dunyosida qo'shimcha o'sish va rivojlanishni ta'minlashi mumkin.